

Pressiteade

Luxembourg, 10. jaanuar 2019

EL-i pettustevastane poliitika vajab reformi

Euroopa Kontrollikoja uue aruande kohaselt peab EL tugevdama võitlust pettuste vastu. Euroopa Komisjon peaks võtma eestvedaja rolli ja ümber hindama pettustevastase ameti (OLAF) rolli ja ülesanded, kuna praeguses pettuste uurimise süsteemis on olemuslikke puudusi. Komisjonil puudub praegu põhjalik teave pettuste ulatuse, olemuse ja põhjuste kohta. Audiitorite sõnul takistab see ELi eelarvepettuste tõhusat ennetamist.

Pettus on olemuselt varjatud ja keeruline nähtus ning ELi finantshuvide kaitsmine pettuste vastu eeldab põhjalikke ja süstemaatilisi pingutusi. See on üks Euroopa Komisjoni kesketest ülesannetest. Audiitorid hindasid, kas komisjon juhib ELi eelarvet kahjustavate pettuste riski nõuetekohaselt. Eelkõige uurisid nad teavet ELi kulutusi puudutavate pettuste ulatuse, olemuse ja algpõhjuste kohta. Nad uurisid komisjoni strateegiliste riskide juhtimise süsteemi tõhusust ja seda, kas OLAFi haldusjuurdused on kaasa toonud süüdistuse esitamise ja raha tagasinõudmise.

Audiitorid leidsid, et komisjonil puudub kõikehõlmav ja võrreldav teave ELi raha kasutamises avastatud pettuste ulatuse kohta. Lisaks ei ole komisjon hinnanud avastamata pettuste ulatust ega analüüsinud üksikasjalikult, mis paneb ettevõtjaid pettusega tegelema. Audiitorite sõnul vähendab selliste teadmiste puudumine komisjoni plaanide praktilist väärtust ja tõhusust, mis on koostatud ELi finantshuvide kaitsmiseks pettuste vastu.

„Seitse ELi kodanikku kümnest on arvamusel, et ELi eelarvepettused on üsna sagedased, isegi kui olukord võib olla erinev. Senised pettustevastased tegevused on kahjuks ebapiisavad,“ ütles aruande eest vastutav kontrollikoja liige Juhan Parts. „On aeg tegelikeks sammudeks: komisjon peaks looma tõhusa süsteemi pettuste ennetamiseks ja avastamiseks ning petturite heidutamiseks. OLAFi reformimine on lakmuspaber komisjoni pühendumusele võidelda pettustega.“

Audiitorid jõudsid järeldusele, et praegune süsteem, kus OLAFi haldusjuurdlusele järgneb pettusekahtluse kriminaaluurimine liikmesriikide tasandil, võtab kaua aega ja vähendab süüdistuse esitamise tõenäosust. Keskmiselt 17 juhtumit aastas ehk vähem kui pooled kõikidest OLAFi ettepanekutest päädisid kahtlustatavatele petturitele süüdistuse esitamisega. Enamgi veel, audiitorid rõhutavad, et OLAFi lõpparuanded ei sisalda paljudel juhtudel piisavalt teavet selleks, et

Pressiteate eesmärk on edastada Euroopa Kontrollikoja eriaruande põhisõnumid.

Aruanne on tervikuna kättesaadav aadressil www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – kõnesisik

T: (+352) 4398 47063

M: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – pressiametnik

T: (+352) 4398 45410

M: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu

@EUAuditors

eca.europa.eu

alustada põhjendamatult makstud ELi raha tagasi nõudmist. Aastatel 2012–2016 saadi tagasi vaid 15% kogusummast, mida OLAF oli soovitanud tagasi nõuda.

Audiitorid leiavad, et Euroopa Prokuratuuri asutamine on samm õiges suunas, kuid hoiatavad mitme praeguses Euroopa Prokuratuuri määruses sisalduva riski eest. Üks peamine probleem puudutab pettuste avastamist ja uurimist, mis hakkab suuresti sõltuma liikmesriikide ametiasutustest. Määrus ei näe aga ette ühtki mehhanismi, mis võimaldaks Euroopa Prokuratuuril nõuda, et liikmesriigid eraldaksid vahendeid ELi raha kasutamiseiga seotud pettuste proaktiivseks uurimiseks.

Et parandada ELi finantshuve kahjustavate pettuste vastase võitluse tulemuslikkust, soovitavad audiitorid Euroopa Komisjonile järgnevat:

- võtta kasutusele kindel pettustest teatamise ja pettuste mõõtmise süsteem, mis annab teavet pettuste ulatuse, olemuse ja algpõhjuste kohta;
- tagada, et pettuseriski juhtimine ja pettuste ennetamine kuuluks selgelt ühe Euroopa Komisjoni voliniku ülesannete hulka ning võtta vastu uuendatud pettustevastase võitluse strateegia, mis põhineb kõikehõlmaval riskianalüüsil;
- tugevdada tegevusi ja vahendeid pettuste ennetamiseks; ning
- hindama Euroopa Prokuratuuri loomise valguses ümber OLAFi roll ja ülesanded ning anda OLAFile ELi pettustevastases tegevuses strateegiline ja järelevalveasutuse roll.

Toimetajatele

Pettus tähendab mis tahes tahtlikku tegu või tegematajätmist, mille eesmärk on teisi petta, nii et ohver kannab kahju ja süüteo toimepanija saab kasu. Avaliku sektori raha hõlmav pettus on sageli seotud korrupsiooniga, mida üldiselt mõistetakse kui tegu või tegematajätmist, millega kuritarvitatakse ametivõimu või püütakse saavutada ametivõimu kuritarvitamine, et saada põhjendamatuid hüvesid.

Komisjon ja liikmesriigid on kohustatud üheskoos kaitsma ELi finantshuve ning võitlema pettuste ja korrupsiooni vastu. Praegu on ELi peamine pettustevastase võitlusega tegelev asutus Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF). See aitab kujundada ja rakendada komisjoni pettustevastast poliitikat ning viib läbi ELi eelarvega seotud pettuste haldusjuurdlust. 2020. aasta lõpuks alustab tegevust Euroopa Prokuratuur, kellel on õigus esitada süüdistusi ELi finantshuvide vastaste kuritegude eest 22 liikmesriigis.

22. novembril 2018 avaldas kontrollikoda ka arvamuse OLAFi reformimise ettepaneku kohta, mis puudutab OLAFi koostööd Euroopa Prokuratuuriga ja OLAFi juurdluste tulemuslikkust. Samal ajal avaldati ka aramus järgmise ELi pettustevastase võitluse programmi kava kohta.

Kontrollikoda tutvustab oma eriaruandeid Euroopa Parlamendile ja Euroopa Liidu Nõukogule ning ka teistele huvitatud pooltele, nagu liikmesriikide parlamendid, ettevõtlusringkondade sidusrühmad ja kodanikuühiskonna esindajad. Valdav osa kontrollikoja aruannetes esitatud soovitudest viiakse ka ellu. Täidetud soovitude suur osakaal näitab kontrollikoja töö kasulikkust ELi kodanike jaoks.

Eriaruanne nr 1/2019: „Võitlemine pettustega ELi raha kasutamisel: vaja on tegutseda“ on kättesaadav Euroopa Kontrollioja veebisaidil (eca.europa.eu) ELi 23 keeles.